

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)
เพื่อศึกษาหาความเป็นไปได้ของรูปแบบโครงการการจัดบริการ สำหรับเด็กปฐมวัย
ในชุมชนแออัด ชอยสวนพลู กรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดบริการสำหรับเด็กปฐมวัย ในชุมชนแออัดชอยสวนพลู กรุงเทพมหานคร โดยให้หน่วยงานของกรุงเทพมหานคร ตลอดจนทั้งประชาชนในชุมชนแออัด ได้มีส่วนร่วม ในการดำเนินงาน และร่วมรับผิดชอบด้วย
2. เพื่อสำรวจความคิดเห็นของหัวหน้าครอบครัว ผู้นำหรือกรรมการชุมชน ในชุมชนแออัด และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้แก่สำนักงานการศึกษา สำนักสวัสดิการสังคม สำนักอนามัยและเขต ที่มีต่อความเป็นไปได้ ของรูปแบบการจัดบริการ สำหรับเด็กปฐมวัยในชุมชนแออัด ชอยสวนพลู กรุงเทพมหานคร

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ตัวอย่างประชากร
ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่หัวหน้าครอบครัว ผู้นำหรือกรรมการชุมชน ในชุมชนแออัด กรุงเทพมหานคร จำนวน 11 ชุมชน และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดบริการสำหรับเด็กปฐมวัย โดยแบ่งกลุ่ม ตัวอย่างประชากร ออกเป็น 6กลุ่ม ดังนี้
  - 1.1 หัวหน้าครอบครัว จำนวน 44 คน
  - 1.2 ผู้นำหรือกรรมการชุมชน จำนวน 22 คน
  - 1.3 เจ้าหน้าที่สำนักงานการศึกษา จำนวน 10 คน

1.4 เจ้าหน้าที่สำนักสวัสดิการสังคมจำนวน 8 คน

1.5 เจ้าหน้าที่อนามัย (พยาบาล และพี่เลี้ยงในศูนย์เด็ก)

จำนวน 42 คน

1.6 เจ้าหน้าที่เขต (ศึกษานิเทศ และหัวหน้าหมวดศึกษานิเทศ)

จำนวน 44 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างประชากร ทั้งหมด 174 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 รูปแบบของการจัดการสำหรับเด็กปฐมวัยในชุมชน
แออัด ชอยสวนพดู กรุงเทพมหานคร

ส่วนที่ 2 แบบประเมินค่าของความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้
ของรูปแบบในตอนที่ 1

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการ
จัดทำรูปแบบ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้ตัวอย่างประชากรตอบและเก็บรวบรวมแบบสอบถาม
คืนด้วยตนเอง ส่งแบบสอบถามไปทั้งหมด จำนวน 174 ฉบับ ได้รับคืนมา 167 ฉบับ คิดเป็น
ร้อยละ 95.97

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 นำข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว ของผู้ตอบแบบสอบถามและการประเมินค่า

ความเป็นไปได้ของรูปแบบมาวิเคราะห์ โดยหาค่าร้อยละ เสนอเป็นตาราง ประกอบเป็น
ความเรียงสรุป

4.2 สรุปข้อมูลจากคำถามปลายเปิด เป็นความเรียง

5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่าตัวอย่างประชากรส่วนใหญ่เห็นด้วยกับรูปแบบโครงการการ
จัดบริการสำหรับเด็กปฐมวัย ฉบับนี้ และมีประเด็นสำคัญที่ควรมานำพิจารณาใช้เป็นข้อมูล
ในการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบที่เสนอไว้ให้สมบูรณ์ ดังนี้

5.1 วัตถุประสงค์ของโครงการ นอกจากจัดบริการด้านการศึกษาเพื่อช่วยเหลือ
เด็กแล้ว ศูนย์ควรจัดบริการชุมชนในค่านอื่น ๆ ด้วย เช่น การสาธารณสุขการสวัสดิการ
สังคม เช่น ควรมีหน่วยงานวางแผนครอบครัว ปีกอาชีพ และแนะนำเกี่ยวกับค่านโภชนาการ
ค่านปัญหาครอบครัว โดยศูนย์เป็นเพียงผู้ประสานงาน

5.2 เป้าหมายของโครงการ ควรรับเด็กอายุระหว่างช่วง $2\frac{1}{2}$ - 6 ปี โดยไม่
จำกัดจำนวน การรับเด็กเพิ่มในแต่ละปี ควรคำนึงถึง ความเหมาะสมของอาคารสถานที่
และจำนวนบุคลากร

5.3 ลักษณะของโครงการ ศูนย์บริการควรมีรูปแบบหรือขนาด ใกล้เคียงอย่าง
ขึ้นอยู่กับสภาพและจำนวนของเนื้อที่ที่มีอยู่ และในการดำเนินงานของศูนย์ ควรให้คณะกรรมการ
ชุมชน และประชาชนในชุมชน มีส่วนร่วมดำเนินการกับหน่วยงานของกรุงเทพมหานคร โดย
กรุงเทพมหานคร ให้การสนับสนุนโครงการ

5.4 วิธีดำเนินการของศูนย์ควรมีการร่วมมือกัน ในการจัดศูนย์บริการ ระหว่าง
สำนักการศึกษา สำนักอนามัย สำนักสวัสดิการสังคม และเขต โดยจัดให้มีตัวแทนจากหน่วย
งาน ต่าง ๆ เป็นกรรมการร่วมในการจัดบริการศูนย์ ก่อนจัดตั้งศูนย์ ควรมีการสำรวจปัญหา
และความต้องการเกี่ยวกับการเข้ารับบริการ ของเด็ก ในชุมชนแออัด โดยมีเขตเป็นแกน
กลางในการสำรวจ และสำนักการศึกษาเป็นแกนกลางในการติดตามดูแลศูนย์บริการ

5.5 แนวทางในการให้บริการของศูนย์ ศูนย์บริการจะไม่เน้นการสอนหนังสือให้แก่เด็ก แต่เน้นการเตรียมความพร้อม ทางกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และความคิดสร้างสรรค์โดยจัดการเรียนรู้ตามกลุ่มความสนใจ พร้อมทั้งจัดบริการอาหารกลางวัน อาหารว่างเช้าบ่าย และให้อาหารเสริม แก่เด็กที่เป็นโรคขาดอาหารในศูนย์ และแก่เด็กอ่อนที่เป็นโรคขาดอาหารในชุมชนด้วย พร้อมทั้งศูนย์ยังทำหน้าที่ทางศาสนาส่งเคราะห์แก่ครอบครัว เด็กที่มีปัญหาในศูนย์ และทำหน้าที่เป็นสื่อบริการ ทางศาสนาส่งเคราะห์ ระหว่างสำนักสวัสดิการสังคม กับประชาชนในชุมชน

5.6 บุคลากรในการจัดบริการของศูนย์ ใญ่นำหรือคณะกรรมการชุมชน และประชาชนในชุมชนแออัด เข้าร่วมเป็นกรรมการของศูนย์ทำหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการของศูนย์ คอย หัวหน้าศูนย์ควรมีวุฒิปริญญาตรี อนุบาล เพราะมีความรู้เกี่ยวกับเด็ก เป็นอย่างดี สามารถจัดบริการให้แก่เด็กอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับอัตราจำนวนเด็กกับที่เลี้ยง ควรให้ที่เลี้ยง 1 คน รับผิดชอบเด็ก 15 คน เพราะจะไคดูแลอย่างทั่วถึง

5.7 งบประมาณประมาณ ในการดำเนินงานของศูนย์ควรมีทุนค่าเนนการ การจัดตั้งสถานที่ ค่ายเงินอุดหนุน จากสำนักการศึกษาไม่ต่ำกว่า 50,000 บาท และควรมีงบสำรองภายในศูนย์ สำหรับใช้จ่ายเมื่อขาดบุคลากร สำหรับอัตราค่าบริการเด็ก วันละ 5 บาท เหมาะสมแล้ว

5.8 ถานอาคารสถานที่ ในการจัดบริการควรคำนึงถึงความเหมาะสมของพื้นที่กับจำนวนเด็ก หากมีเด็กมาก ต้องขยายพื้นที่ให้เพียงพอ พร้อมทั้งจัดตั้งงบประมาณไว้สำหรับดำเนินการในเรื่องนี้ด้วย

5.9 หลักเกณฑ์ในการรับเด็ก ควรพิจารณารับเด็กที่มีปัญหาทางค่าน โภชนาการ และมีปัญหาทางค่านครอบครัวก่อน และรับไม่จำกัดจำนวน แต่ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมในการเพิ่มจำนวนบุคลากร และขนาดของพื้นที่ให้ได้สัดส่วน

5.10 การประเมินผล หัวหน้าศูนย์และกรรมการชุมชน ควรประเมินผลงานของศูนย์ทุกเดือน ส่วนเจ้าหน้าที่ของสำนักการศึกษา ควรติดตามและประเมินผลทุก ๆ 3 เดือน สำหรับการประเมินผลรายรับรายจ่าย เป็นวิธีการ ควบคุมความก้าวหน้าของศูนย์ ใค้อย่างหนึ่ง และในการประเมินผล ต้องมีการบันทึก และเก็บไว้เป็นหลักฐานทุกครั้ง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย สรุปประเด็นที่สำคัญได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของโครงการ

จากผลของการวิจัยพบว่าประชากรส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการที่ศูนย์ควรมีบริการให้ แก่เด็กเพียงอย่างเดียว แต่เห็นด้วยกับการที่ศูนย์ควรมีบริการหลาย ๆ ด้านทั้งการสาธารณสุข และสวัสดิการสังคม ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นที่กลุ่มหัวหน้าหมวดพัฒนาชุมชน เสนอความคิดเห็นไว้ว่า การให้บริการหรือการให้การพัฒนาคองให้ควบคู่กันไปทุก ๆ ด้าน และในขณะเดียวกันก็ สอดคล้องกับรายงานของเจมส์ พี แกรนท์ (57 : 27) ซึ่งรายงานไว้ว่าการปฏิรูปการเกษตร การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและการเมืองก็เป็นสิ่งจำเป็นที่ควรได้รับความสนใจพร้อม ๆ กับการส่งเสริมให้ครอบครัวมีอาหารกินด้วยเพราะมิฉะนั้นจะเกิดเป็นวงจรที่โยงมาเป็นผลให้เด็กเกิด สภาพขาดอาหารหรือทุโภชนาการได้ในที่สุด

2. เป้าหมายของโครงการ

จากผลการวิจัยพบว่าตัวอย่างประชากรมากที่สุดร้อยละ 55.69 ไม่เห็นด้วยกับการ เสนอภาค หากมีการจำกัดเด็ก เมื่อจะรับแล้วก็ควรจะรับทุกคน ส่วนกลุ่มที่เห็นด้วยมากที่สุดกับ การรับเด็กโดยมีการจำกัดจำนวน คือกลุ่มที่เลี้ยงเด็ก เนื่องจากมีความเห็นว่าสถานที่อาจจะมีไม่ พอและไม่อาจหาบุคลากรเพิ่มได้ การที่กลุ่มที่เลี้ยงเด็กมีความคิดเห็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะมอง ถึงตัวเองที่สอนในรูปแบบที่มีอาคารสถานที่ตายตัว

3. ลักษณะของโครงการ

จากผลการวิจัยพบว่าทุกกลุ่มมีความเห็นพ้องกันว่าศูนย์บริการควรจะมีประชาชนใน ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และศูนย์อาจมีรูปแบบหรือขนาดใดหลายอย่าง ตัวอย่าง ประชากรร้อยละ 58.68 เห็นด้วยว่ากรุงเทพมหานคร ควรจะมีระยะเวลาสิ้นสุดโครงการให้ ความช่วยเหลือแก่ศูนย์แก่กลุ่มที่ศึกษามากคือกลุ่มที่เลี้ยงเด็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มที่เลี้ยง เด็กมีความรู้สึกไม่มั่นคงในอาชีพของตนเอง จึงที่กลุ่มที่เลี้ยงเด็กได้เสนอแนะว่ากรุงเทพมา- นครควรรับกลุ่มที่เลี้ยงเด็กซึ่งเป็นลูกจ้างให้เขารับราชการในสังกัดศูนย์เลี้ยงเด็กกลางวันสำนัก อนามัยกรุงเทพให้หมดทุกคน

4. วิเคราะห์ผลการ

จากผลการวิเคราะห์พบว่าตัวอย่างประชากรเห็นด้วยที่เขตกเป็นแกนกลางในการสำรวจปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับเด็กในชุมชนแออัด และเห็นด้วยที่สำนักการศึกษาเป็นแกนกลางในการจัดดูแล และควบคุมศูนย์บริการ ร้อยละ 85.63 และ 80.24 ตามลำดับ เป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มเจ้าหน้าที่สำนักสวัสดิการสังคมเห็นด้วยกับการที่ให้สำนักการศึกษาเป็นแกนกลางควบคุมศูนย์บริการถึงร้อยละ 87.50 ทั้ง ๆ ที่สำนักสวัสดิการสังคมเองก็เสนองบประมาณตั้งแต่ปี 2526-2529 ถึง 10,841,930 บาท เพื่อขอดำเนินการจัดตั้งศูนย์รับเลี้ยงเด็กกลางวันตามโครงการส่งเสริมการจัดตั้งศูนย์รับเลี้ยงเด็กกลางวันในชุมชนแออัด (12 : 3) จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานพัฒนาและจัดระเบียบชุมชน กองสังคมสงเคราะห์ สำนักสวัสดิการสังคมหลายท่านก็ยอมรับว่า สำนักศึกษามีความพร้อมมากกว่า ส่วนสำนักสวัสดิการเองยังขาดทั้งงบประมาณ และบุคลากรก็มีไม่เพียงพอ

สำหรับกลุ่มอื่น ๆ เช่นกลุ่มพยาบาล ที่เลี้ยงเด็ก ศึกษาธิการเขต หัวหน้าหมวดพัฒนาชุมชนก็เห็นด้วยกับการที่ให้สำนักการศึกษาเป็นผู้ควบคุมดูแลศูนย์บริการถึงร้อยละ 64.29 75.00 61.90 และ 75.00 ตามลำดับ จากการวิเคราะห์ดังกล่าวจึงเป็นที่สรุปได้ว่าสำนักการศึกษาเป็นหน่วยงานที่เหมาะสมที่สุดในการจัดดูแลและควบคุมศูนย์บริการ

5. แนวทางในการให้บริการของศูนย์

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าตัวอย่างประชากรส่วนใหญ่เห็นด้วยที่เด็กในศูนย์จะต้องมีการบันทึกประวัติลงทะเบียนสุขภาพทุกคนถึงร้อยละ 98.80 เด็กที่มีปัญหาทางทุโภชนาการ แผนภูมิที่แสดงน้ำหนัก และความเจริญเติบโตจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นโทษดี หากน้ำหนักขึ้นทุกเดือน แสดงว่าเด็กเป็นปกติ หากน้ำหนักคงที่แสดงให้เห็นว่าไม่คอยจะดี หากน้ำหนักลดนั้นคือสัญญาณอันตราย ในประเทศไทยมีโครงการให้พ่อแม่ใช้แผนภูมิแสดงการเจริญเติบโตของเด็กในหลายหมู่บ้าน ซึ่งช่วยลดอัตราโรคขาดอาหารหรือทุโภชนาการในระดับ 3 และระดับ 2 ลงได้ร้อยละ 44 ในช่วงปี 2526 - 2527 (57 : 14) ส่วนบริการที่ศูนย์จะให้พยาบาลฉีควัคซีน และตรวจสุขภาพตามระยะเวลาที่กำหนด ตัวอย่างประชากรส่วนใหญ่เห็นด้วย ยกเว้นกลุ่มเจ้าหน้าที่สำนักสวัสดิการสังคม ซึ่งไม่เห็นด้วยถึงร้อยละ 100.00 ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะตัวอย่างประชากรกลุ่มนี้เห็นว่าคงจะมีพยาบาลไม่พอที่จะมาให้บริการได้ทั่วถึง โดยเฉพาะศูนย์เด็กบางแห่ง

ทั้งอยู่ห่างไกลจากศูนย์อนามัยของสำนักอนามัยมาก ในด้านการจัดสถานพักฟื้นสำหรับเด็กที่เป็นโรคขาดอาหารในศูนย์อนามัยของสำนักสวัสดิการสังคม ตัวอย่างประชากรเห็นด้วยถึงร้อยละ 76.05 แต่กลุ่มพยาบาลและพี่เลี้ยงเด็ก ไม่เห็นด้วยถึงร้อยละ 71.43 และ 50.00 ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะทั้ง 2 กลุ่มเห็นว่าควรส่งไปรักษาที่โรงพยาบาลมากกว่า เพราะศูนย์อนามัยมีบุคลากรไม่เพียงพอ และเปิดบริการก็เฉพาะกลางวัน กลางคืนก็จะมีผู้ดูแล โดยเฉพาะเด็กที่เป็นโรคขาดอาหาร อาจมีโรคแทรกได้ง่าย สำหรับบริการของศูนย์ที่ระบุว่าศูนย์ไม่เน้นการสอนหนังสือแก่เน้มนการเรียนรู้ และการเตรียมความพร้อม และการจัดบริการที่ระบุว่าควรให้เด็กผลัดเปลี่ยนกันเล่นเป็นกลุ่ม และเรียนรู้ตามมุมต่าง ๆ ของห้อง ตัวอย่างประชากรเห็นด้วยถึงร้อยละ 95.21 และ 97.01 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าปัจจุบันประชาชนมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้นว่า การเรียนเนื้อหาวิชาไม่ใช่เป็นสิ่งที่จำเป็นเท่ากับการเตรียมความพร้อมในเด็กปฐมวัย ในด้านการจัดบริการที่ระบุว่าศูนย์ควรเป็นสื่อแนะนำให้ชาวบ้านในชุมชนที่มีปัญหาทางด้านอาชีพ อุปกรณ์การเรียน ฯลฯ อันจะมีผลโยงมาถึงเด็กไปรับบริการจากสำนักสวัสดิการสังคม ประชากรส่วนใหญ่มีความเห็นด้วย อันที่จริงแล้วมีหน่วยงานของรัฐหลายแห่งที่ให้บริการช่วยเหลือแก่ผู้ประสบปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ เช่น กรมประชาสัมพันธ์ และสำนักสวัสดิการสังคม แต่ประชาชนส่วนใหญ่จะไม่ทราบ การที่ศูนย์มีบริการเช่นนี้จึงนับว่าเป็นประโยชน์ต่อชุมชนมาก

6. บุคลากร

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าตัวอย่างประชากร เห็นด้วยที่คณะกรรมการชุมชนควรทำงานให้แก่ศูนย์ โดยไม่มีสิทธิรับเงินเดือนจากศูนย์ ทั้งนี้เพราะตัวอย่างประชากรส่วนใหญ่เสนอความคิดเห็นว่า คณะกรรมการชุมชนต่างก็มีอาชีพประจำของตนเองอยู่แล้ว ประชากรส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการที่หัวหน้าศูนย์ควรมีวุฒิปริญญาตรี (อนุปริญญา) ถึงร้อยละ 60.48 เห็นด้วยกับการที่หัวหน้าศูนย์ควรมีวุฒิ ป.กศ.สูง ร้อยละ 52.69 และไม่เห็นด้วยที่หัวหน้าศูนย์ควรมีวุฒิ ม.ศ.3 มากที่สุดร้อยละ 40.12 นั้นแสดงให้เห็นว่าประชาชนต้องการผู้มีวุฒิสุงมากกว่าที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (13 : 325) ระบุว่าศูนย์เด็กวัยก่อนเรียนควรมีบุคลากร ซึ่งเป็นระดับผู้เหนือ (SUPERVISOR) อย่างน้อยจบ ป.กศ.สูง ทำหน้าที่เป็นครูใหญ่ทางวิชาการ และแต่ละศูนย์ควรมีครูที่มีวุฒิปริญญาตรีอย่างน้อยจบ ป.กศ.สูง เอกอนุปริญญา รวมทั้งพี่เลี้ยงเด็ก

ที่ได้รับบริการฝึกอบรมระยะสั้น ในค่าน้ำที่เลี้ยงเด็กและคนครัว ตัวอย่างประชากรส่วนใหญ่เห็นควยว่าควรเป็นคนในชุมชน ทั้งนี้เพราะที่เลี้ยงเด็กสามารถจะติดตามเด็กที่ขาดเรียนในชุมชนได้ง่ายเพราะส่วนใหญ่ก็จะรู้จักบ้านเด็กทุกคนดี ส่วนการเลือกคนในหมู่บ้านมาเป็นคนครัวก็เพื่อเป็นการส่งเสริมให้คนในชุมชนมีงานทำและมีรายได้ ในค่าน้ำจำนวนที่เลี้ยงเด็ก 1 คนต่อเด็ก 25 คน ตัวอย่างประชากรเห็นควยร้อยละ 44.91 ไม่เห็นควยร้อยละ 43.71 จะเห็นได้ว่าค่าร้อยละของความเห็นควยกับความไม่เห็นควยใกล้เคียงกันมาก และผู้ที่เห็นควยเป็นกลุ่มหัวหน้าครอบครัว และกลุ่มผู้นำชุมชน ซึ่งอาจจะไม่เห็นปัญหาของการดูแลเด็ก แต่ผู้ไม่เห็นควยจะเป็นผู้ดูแลเด็ก หรือมีส่วนเกี่ยวข้องของในการดูแลเด็กโดยตรง ซึ่งได้แก่กลุ่มเจ้าหน้าที่สำนักงานการศึกษา กลุ่มพยาบาล และกลุ่มที่เลี้ยงเด็ก ในเรื่องนี้ผู้วิจัยคิดว่าควรปรับปรุงรูปแบบค่าน้ำบุคคลากรให้เป็น 1 คน ต่อเด็ก 15 คน เพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการแห่งชาติ (13 : 325) ระบุไว้

7. งบประมาณ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ตัวอย่างประชากรเห็นควยที่ศูนย์ควรได้รับเงินเท่าที่จำเป็นจากหน่วยงานของกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 83.23 โดยเฉพาะกลุ่มหัวหน้าครอบครัว และกลุ่มผู้นำหรือกรรมการชุมชน เห็นควยร้อยละ 100.00 และ 100.00 ตามลำดับ จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าประชาชนในชุมชนมีความเข้าใจในการที่จะก่อตั้งพึ่งตัวเองไม่ใช่จำเป็นต้องพึ่งหน่วยงานของรัฐเสมอไป ตัวอย่างประชากรส่วนใหญ่เห็นควยว่าศูนย์สามารถจะดำเนินการได้หากได้รับเงินอุดหนุนอย่างต่ำสุดเพียงปีละ 50,000 บาท

8. อาคารสถานที่

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ประชากรส่วนใหญ่เห็นควยที่ควรมีเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ กำหนดเกี่ยวกับพื้นที่ของศูนย์เอาไว้ ในประเทศเคนยา (13:276) กำหนดขนาดห้องเรียนให้มีเนื้อที่ 2 ตารางเมตรต่อเด็ก 1 คน สวม 4.78 ตารางเมตรต่อเด็ก 1 คน แต่ประชากรส่วนใหญ่เห็นควยว่าสถานที่ของศูนย์บริการอาจจะอยู่ในวัด อยู่ในสถานที่ของราชการ หรือเช่าที่ของเอกชนก็ได้

9. หลักเกณฑ์ในการรับเด็ก

ประชากรส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าเด็กที่เข้ารับบริการในศูนย์ควรผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากคณะกรรมการชุมชน ทั้งนี้ เพราะเกรงว่าจะมีการฝากเด็กที่ไม่อยู่ในข่ายการพิจารณาว่าเป็นเด็กทุโภชนาการ ยากจน และเป็นเด็กปรกติตามลำดับ หรือมีฉันทนกรรมการบางคนอาจจะถือโอกาสฝากเด็กโดยพลการและหาผลประโยชน์ในการรับฝากเด็ก

10. การประเมินผล

ตัวอย่างประชากร เห็นด้วยกับการประเมินผลของศูนย์ทุกเดือน และให้มีเจ้าหน้าที่จากสำนักงานการศึกษา มาประเมินผลทุก 3 เดือน ซึ่งจะได้เป็นการกระตุ้นให้บุคลากรในศูนย์ได้ทำงานแข่งขันยิ่งขึ้น ส่วนการประเมินผลต้องมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐานทุกครั้ง เพราะการประเมินผลบางด้าน เช่น ด้านการเงินจะเป็นการควบคุมการใช้จ่ายให้เป็นไปในทางที่ถูกต้อง

รูปแบบโครงการการจัดบริการสำหรับเด็กปฐมวัยในชุมชนแออัด ขอยสวนพลู กรุงเทพมหานคร ฉบับนี้ ตัวอย่างประชากรส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าสามารถนำไปใช้ได้ สมควรเป็นรูปแบบที่กรุงเทพมหานครสามารถนำไปปรับใช้ได้ทันที

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

"รูปแบบโครงการ การจัดบริการสำหรับเด็กปฐมวัยใน

ชุมชนแออัดชอยสวนพลู กรุงเทพมหานคร"

วัตถุประสงค์

1. เพื่ออบรมแก้ไข ปลูกฝัง ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และเตรียมความพร้อมให้เด็กปฐมวัยทางด้านการศึกษา
2. เพื่อเฝ้าระวังปัญหาทางด้านสุขภาพโภชนาการในเด็กปฐมวัยและลดปัญหา โดยการให้อาหารเสริม
3. เพื่อให้ภูมิคุ้มกัน ป้องกัน รักษาสุขภาพและจัดสิ่งแวดล้อมที่ดีให้แก่เด็ก
4. เพื่อช่วยเหลือครอบครัวที่มีปัญหา มีรายได้น้อย และทิ้งเด็กไว้ตามลำพัง
5. เพื่อให้ชุมชนได้ช่วยเหลือตนเองในการจัดสร้างศูนย์บริการสำหรับเด็กปฐมวัย โดยมีหน่วยงานของกรุงเทพมหานคร อันได้แก่ สำนักงานการศึกษา สำนักอนามัย สำนักสวัสดิการสังคมและเขต คอยให้การสนับสนุน
6. เพื่อเป็นตัวอย่างในการจัดทำศูนย์บริการสำหรับเด็กแก่ผู้ที่สนใจ
7. เพื่อจัดศูนย์บริการสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนทางด้านการศึกษาเลี้ยงดูเด็ก สาธารณสุข การฝึกอาชีพ ฯลฯ ในบางโอกาส โดยการบริการจากเจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร

เป้าหมายของโครงการ

รับเด็กไม่จำกัดจำนวน โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของอาคารสถานที่ และจำนวนบุคลากร
 แห่งบริการสำรวจ จะสามารถรับเด็กในชุมชนแออัด ชอยสวนพลูที่มีอายุ 2- $\frac{1}{2}$ ปี - 6 ปี ในปี 2527
 ไม่ต่ำกว่า 80 คน และปี 2528 - 2529 ไม่ต่ำกว่าปีละ 40 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น ในปี 2527-2529
 เป็น 160 คน

ลักษณะของโครงการ

1. เป็นโครงการที่จัดบริการในรูปของศูนย์เด็กปฐมวัย โดยอาศัยสถานที่ของโรงเรียนสงเคราะห์เคลื่อนที่ชอยสวนพลูของสำนักงานการศึกษาซึ่งเลิกดำเนินการเนื่องจากสิ้นสุดโครงการสอนเด็กในเกณฑ์ภาคบังคับ

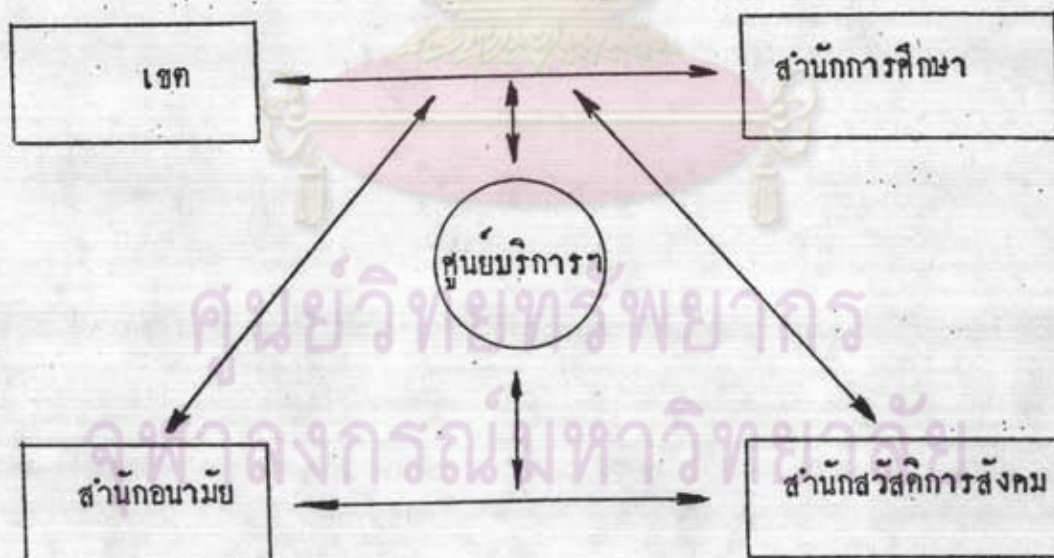

2. การดำเนินงานของศูนย์เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการชุมชน โดยมี
 สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร เป็นแกนหลักให้การสนับสนุนด้านวิชาการ กิจกรรม
 อาคารสถานที่ เงินทุนดำเนินการและเงินช่วยเหลือเท่าที่จำเป็นจนกว่าศูนย์จะช่วยเหลือ
 คนเองได้ นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานอื่น ๆ อันได้แก่ เขต สำนักสวัสดิการสังคม และ
 สำนักอนามัย เป็นฝ่ายคอยประสานงานให้ความช่วยเหลือ

3. การดำเนินงานของศูนย์สามารถยืดหยุ่นได้ และมีหลักว่ากิจกรรมของ
 ศูนย์ควรเกิดจากความริเริ่มและความต้องการของชุมชนจริง ๆ กิจกรรมทุกประเภท
 กองอาศัยการประชาสัมพันธ์ ให้เกิดความร่วมมืออย่างแท้จริง

วิธีดำเนินการ

แผนผังความสัมพันธ์ในการดำเนินงาน

วิธีดำเนินการจัดตั้งศูนย์บริการสำหรับเด็กปฐมวัย

สำนักงานการศึกษา สำนักงานอนามัย สำนักสวัสดิการสังคมและเขตประชุมปรึกษาหารือ
ศึกษาแนวทางในการจัดตั้งศูนย์บริการสำหรับเด็กปฐมวัย

แต่ละเขตจะทำการสำรวจชุมชนแออัดที่สมควรจัดตั้งศูนย์บริการฯ ซึ่งในที่นี้
เขตยานนาวาเลือกโคกชุมชนแออัดชอยสวนพลูจากนั้นเขตยานนาวา ขอความ
ร่วมมือไปยังร้านกอนามัยและสำนักสวัสดิการสังคม สำรวจชุมชน เมื่อรวบรวม
ข้อมูลได้แล้วให้เขตเสนอไปยังสำนักงานการศึกษา

สำนักงานการศึกษาเป็นผู้ตัดสินใจเลือกชุมชนที่สมควรจัดตั้งศูนย์บริการฯ เป็นขั้นสุดท้าย
ซึ่งในที่นี้ได้แก่ชุมชนแออัด ชอยสวนพลู จากนั้นขอความร่วมมือกับเขต สำนัก
อนามัย สำนักสวัสดิการสังคม ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนและคณะกรรมการชุมชน
เข้าใจแนวทาง วัตถุประสงค์ของศูนย์บริการฯ อย่างแจ่มแจ้ง แล้วกระตุ้นให้
ชุมชนจัดตั้งศูนย์เด็กขึ้นมาเอง โดยมีเจ้าหน้าที่จากสำนักงานการศึกษาซึ่งได้รับความ
ร่วมมืออย่างใกล้ชิดจากเจ้าหน้าที่ของเขต เป็นที่เลี้ยงคอยให้คำแนะนำอย่าง
ใกล้ชิด(ในกรณีที่ชุมชนยังไม่มีคณะกรรมการ เขตกับสำนักสวัสดิการสังคมจะ
ร่วมมือกันประชาสัมพันธ์ให้มีการจัดตั้งขึ้น)

คณะกรรมการชุมชนเป็นผู้เขียนโครงการ ขอจัดตั้งศูนย์บริการฯ คือสำนักงานการ
ศึกษา ควบคุมการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ และขอความร่วมมือจาก
หน่วยงานต่าง ๆ

แนวทางในการดำเนินงานของเขต

1. หมวดพัฒนาชุมชนงานปกครองเขตยานนาวา ร่วมกับงานศึกษาธิการเขตยานนาวา เลือกชุมชนแออัด ที่สมควรจัดตั้งศูนย์บริการสำหรับเด็กปฐมวัยแล้วขอความร่วมมือจากสำนักสวัสดิการสังคม สำนักอนามัยสำรวจชุมชน ซึ่งในพื้นที่ได้แก่ชุมชนแออัดชอยสวนพลู
2. เขตยานนาวารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเด็กปฐมวัยและปัญหาของชุมชนที่ได้จากสำนักอนามัยและสำนักสวัสดิการสังคม เสนอไปยังสำนักการศึกษา
3. เจ้าหน้าที่ของเขต สำนักอนามัย สำนักสวัสดิการสังคม สำนักการศึกษา ร่วมมือกันเป็นที่เลี้ยว ประชาสัมพันธ์ และวางแผนกระตุ้นให้คณะกรรมการชุมชนริเริ่มจัดตั้งศูนย์บริการฯ
4. ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือ สำนักการศึกษาอย่างใกล้ชิดหรือเมื่อสำนักอื่น ๆ ขอความร่วมมือมา

แนวทางในการดำเนินงานของสำนักการศึกษา

1. สำนักการศึกษาเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงานจัดตั้งศูนย์บริการสำหรับเด็กปฐมวัยในชุมชนแออัดชอยสวนพลู โดยมี งานการศึกษาในระบบโรงเรียน กองโรงเรียน เป็นผู้รับผิดชอบโครงการ
2. ขอความร่วมมือไปยัง เขต สำนักอนามัย สำนักสวัสดิการสังคม สํารวจชุมชนแออัดชอยสวนพลู และรับรายงานผลสำรวจ สภาพ ปัญหา ความต้องการเกี่ยวกับเด็กปฐมวัยในชุมชนแออัดชอยสวนพลูมาพิจารณาดำเนินการ
3. ขอความร่วมมือจากสำนักอนามัย และสำนักสวัสดิการสังคมในการจัดบริการทางค่านาสาธารณสุข และสวัสดิการทางสังคม สำหรับเด็กในศูนย์บริการฯ ที่จัดตั้งขึ้น พร้อมกับขอความร่วมมือจากหน่วยงานราชการ และเอกชน ทั้งในและนอกประเทศ ในการให้บริการค่านาเงินทุน อาหาร เสื้อผ้า ฯลฯ
4. ให้การสนับสนุนค่านาทุนดำเนินการ วัสดุ อุปกรณ์ ฯลฯ เฉพาะสิ่งที่ศูนย์ขาด ตลอดจนเป็นที่เลี้ยวร่วมให้ค่าปรึกษาแก่คณะกรรมการชุมชนในระยะแรก และปล่อยให้เป็นที่เลี้ยวของคณะกรรมการชุมชนดำเนินการเมื่อศูนย์สามารถช่วยเหลือตนเองได้ในที่สุด

แนวทางในการดำเนินงานของสำนักสวัสดิการสังคม

1. งานพัฒนาและจัดระเบียบชุมชน กองสังคมสงเคราะห์ สำนักสวัสดิการสังคม ร่วมมือกับเขต และสำนักอนามัยสำรวจ สภาพ ปัญหา ความต้องการเกี่ยวกับเด็กปฐมวัยในชุมชนแออัดชอยสวนพลู เสนอไปยังเขตและสำนักการศึกษา
2. ร่วมกับเขต สำนักการศึกษา และสำนักอนามัย เป็นพี่เลี้ยง ประชาสัมพันธ์ และกระตุ้นให้คณะกรรมการชุมชนริเริ่มโครงการศูนย์เด็กปฐมวัยขึ้นมา
3. ให้ความช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษ เมื่อคณะกรรมการชุมชนทำเรื่องเสนอ กองงานสงเคราะห์ครอบครัว และงานสวัสดิการเด็กและเยาวชน กองสังคมสงเคราะห์ สำนักสวัสดิการสังคม เพื่อช่วยเหลือครอบครัว เด็กที่ประสบปัญหาในด้าน เงินทุน เครื่องแต่งกาย อุปกรณ์การเรียน แวนตา อาหารกลางวัน ฯลฯ
4. ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเมื่อสำนักการศึกษาหรือสำนักอื่น ๆ ขอมา

แนวทางในการดำเนินงานของสำนักอนามัย

1. เจ้าหน้าที่จากกองต่าง ๆ ประจำศูนย์บริการสาธารณสุข เขตยานนาวา สำรวจและเสนอข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนแออัดชอยสวนพลู เสนอต่อ เขต และสำนักการศึกษา
2. แพทย์ พยาบาลและเจ้าหน้าที่จากศูนย์บริการสาธารณสุขออกไปให้บริการ ตรวจรักษาร่างกาย ฉีดวัคซีน ปลูกฝี ตรวจฟัน ความคุม คุแลการจึคน้ำคึม อาหาร สูดลักษณะของห้องน้ำ ฯลฯ แก่เด็กปฐมวัยในศูนย์บริการเป็นระยะ ๆ
3. รับเด็กที่มีปัญหาทางคานทุโภชนาการจากศูนย์เด็กในชุมชนแออัดชอยสวนพลู มาดูแล และให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษ โดยช่วยเหลือ ในคานการให้อาหารเสริม และเป็คสถานพักพิงสำรับเด็กที่เป็นโรคขาดอาหารในศูนย์บริการสาธารณสุข
4. จัดพยาบาลมาให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในคานสาธารณสุข การป้องกัน และรักษาโรคในเด็ก โดยใช้สถานทีของศูนย์เด็กเป็นที่จัด การให้บริการเป็นครั้งคราว
5. ให้คำแนะนำในคานการจัคศูนย์บริการฯ และรับพี่เลี้ยงเด็กจากศูนย์บริการฯ มารับการคูกานและฝึกงานในสถานเลี้ยงเด็กกลางวันของงาน

เลี้ยงเด็กกลางวัน กองส่งเสริมสุขภาพ สำนักอนามัย เป็นครั้งคราว

6. ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือเมื่อสำนักการศึกษาหรือหน่วยงานอื่น ๆ ขอมมา

แนวทางในการดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชนแออัดชอยสวนพลู

1. คณะกรรมการชุมชนและประชาชนในชุมชนร่วมกันปรึกษาถึงการจัดศูนย์บริการสำหรับเด็กปฐมวัย ประชาสัมพันธ์ ให้เข้าใจถึงจุดมุ่งหมายและแนวทางในการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ

2. คณะกรรมการชุมชน เขียนโครงการศูนย์บริการฯ ในชุมชน เสนอต่อเขต และสำนักการศึกษา เพื่อขอความช่วยเหลือเฉพาะสิ่งที่ขาด ในค่านงบประมาณ อาคาร สถานที่ บุคลากร อุปกรณ์ อาหารกลางวัน และบริการในค่านต่าง ๆ

3. เลือกและจัดสถานที่ของศูนย์เด็ก เตรียมพร้อมสำหรับบริการ

4. รับสมัครและคัดเลือกบุคลากรเพื่อปฏิบัติงานในหน้าที่ของหัวหน้าศูนย์พี่เลี้ยงและคนครัว

5. ส่งหัวหน้าศูนย์และพี่เลี้ยงเข้ารับการอบรม และฝึกงานที่โรงเรียนอนุบาลละอออุทิศ วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ หรือหน่วยงานอื่นที่สมควรเป็นระยะเวลา ไม่ต่ำกว่า 1 เดือน

6. รับสมัครเด็กวัย $2\frac{1}{2}$ - 6 ปี เข้ารับบริการในศูนย์

7. เขียนโครงการขอความร่วมมือช่วยเหลือในด้านการให้ทุนและการให้บริการในรูปแบบต่าง ๆ จากมูลนิธิและหน่วยงานต่าง ๆ

8. ประเมินผล การทำงานของศูนย์ ความก้าวหน้าของเด็ก การบริการ และค่านรายรับรายจ่ายของศูนย์ทุก ๆ เดือน

9. คณะกรรมการชุมชนเป็นผู้ควบคุมการดำเนินงานของศูนย์บริการฯ ร่วมกับหัวหน้าศูนย์และพี่เลี้ยง โดยมีเจ้าหน้าที่ของสำนักการศึกษาคอยให้คำปรึกษาในระยะแรก ๆ

10. คณะกรรมการชุมชนเป็นผู้เลือกเหรัญญิกทำหน้าที่ดูแลค่านการเงินของศูนย์บริการฯ

บุคคลากร

1. คณะกรรมการชุมชนมีหน้าที่เสนอโครงการสร้างศูนย์บริการทำเนิ
กิจการและประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร รวมทั้งหัวหน้าศูนย์

2. หัวหน้าศูนย์รับสมัครจากผู้มีวุฒิปริญญาตรี(อนุปริญญา).

มีหน้าที่คอยเอาใจใส่ ส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก ดูแลควบคุมกิจกรรมของศูนย์ และ
รับเงินเคื้อนจากที่เก็บไคจากผู้ปกครอง ในกรณีที่หัวหน้าศูนย์แต่งตั้งมาจากบุคคลใด
บุคคลหนึ่งจากคณะกรรมการชุมชนหรือเจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานคร จะไม่มีสิทธิ
รับเงินเคื้อนจากศูนย์

3. พี่เลี้ยง รับสมัครจากคนในชุมชนที่มีจิตใจรักเด็ก และมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่า
ม.ศ.3 มีหน้าที่คอยเอาใจใส่ ส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก คอยดูแลความเป็นระเบียบ
เรียบร้อย และความสะอาดของศูนย์ รับเงินเคื้อนจากที่เก็บไคจากผู้ปกครอง พี่เลี้ยงเด็ก 1 คน
จะรับผิดชอบเด็ก 15-คน

4. คนครัว เป็นบุคคลในชุมชน มีหน้าที่จัดการทำอาหารกลางวัน น้ำดื่ม
สำหรับเด็ก คอยดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อย และความสะอาดของศูนย์ รับ
เงินเคื้อนจากที่เก็บไคจากผู้ปกครอง

5. เจ้าหน้าที่ของสำนักงานการศึกษา สำนักงานอนามัย สำนักสวัสดิการสังคมและ
เขต มีหน้าที่คอยแนะนำและประสานงานร่วมกับคณะกรรมการชุมชนและศูนย์เด็กจะ
ต้องมีความรู้เกี่ยวกับการดูแลเด็กและการพัฒนาชุมชน เจ้าหน้าที่ที่คอยเป็นพี่เลี้ยง
ศูนย์และใกล้ชิดศูนย์มากที่สุดมาจากสำนักงานการศึกษาและเขต

แนวทางในการให้บริการของศูนย์

1. ค่านิชาการ

1.1 ศูนย์ไม่เน้นหนักการเรียนหนังสือ แต่ยอมรับว่าการเล่นของเด็ก
คือการเรียนรู้ ซึ่งนอกจากจะทำให้เกิดความสุขสนานเพลิดเพลินแล้ว ยังเป็นผลใน
ด้านการเตรียมความพร้อมทางร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ และ
ยังช่วยให้เข้าใจถึง สังคม วัฒนธรรม ของโลกภายนอก และในอนาคต

1.2 การให้ประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็ก แบ่งออกเป็นด้านต่าง ๆ
คือ ธรรมชาติศึกษา สังคมศึกษา เลขคณิต สุขศึกษา ศิลปะ เกมเสริมสร้างสติปัญญา
พลศึกษา เล่น

1.3 ที่เลี้ยงต้องสร้างห้องให้มีบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีให้เด็ก
เช่นเดียวกับบ้าน คือให้ความอบอุ่น ปลอดภัย ใจกว้าง ให้ความสุข
ความพอใจแก่เด็ก ห้องเรียนควรประดับประดาตกแต่งด้วยรูปภาพ คอ้งคำนึงถึง
ขนาดห้องกับจำนวนเด็ก อากาศถ่ายเทได้ แสงสว่างพอเพียง สีห้องอ่อนโยนตา
นอกจากนี้การจัดห้องควรคำนึงถึงความสะอาดสบายในการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง
กิจกรรม อาจจะใช้เสื่อนั่งกับพรม ห้องจัดมุมอย่างน้อย 2 มุม มุมต่าง ๆ ที่ควรจัด
ได้แก่ มุมหนังสือ มุมฝึกเขียน มุมธรรมชาติ มุมสังคม มุมศิลปะ มุมเสริมทักษะ
มุมก่อสร้าง มุมงานไม้ มุมดนตรี มุมบ้าน มุมอิสระ มุมเลอะ เป็นต้น

1.4 ของเล่นที่จัดไว้สำหรับเรียนรู้ เป็นจำพวกไม้ บล็อก ภาพต่อ
ของเล่นเกี่ยวกับสี การนับ ตุ๊กตา หม้อชาวมอแกง และกล่องใส่กระดาษวาง
กระดาษสี แป้งเปียก กรรไกรหัตถ์ป้าน คินสอสี คินน้ำมัน สำหรับเด็กที่อยากจะเรียน
หรือเล่นศิลปะ ฯลฯ

1.5 หัวหน้าศูนย์หรือที่เลี้ยงจะพาเด็กออกไปชอรับบริจาคหนังสือสำหรับ
เด็ก ตามบ้านต่าง ๆ ในชุมชนเพื่อนำมารวบรวมจัดทำห้องสมุด สำหรับเด็กได้ศึกษา

1.6 ตารางการจัดกิจกรรม

08.00-08.30 น.	รับเด็ก
08.30-08.50 น.	เคารพธงชาติ สวดมนต์ ตรวจสุขภาพ
08.50-09.10 น.	กายบริหารและกิจกรรมเช้าจังหวัด
09.10-09.30 น.	ปูพื้นฐานประสบการณ์ความรู้สัมพันธ์ ต่าง ๆ วิทยาศาสตร์ จริยธรรม ฯลฯ โดยการสนทนา เล่านิทาน สังเกต ทดลอง ฯลฯ
09.30-09.40 น.	กินนม
09.40-09.50 น.	ไปห้องน้ำ

09.50-10.45 น.	เข้าศูนย์ประชุมการณ(กิจกรรมสร้างสรรค์ และเล่นตามมุม)
	(10.45-10.50 น. เก็บของเข้าที่)
10.50-11.10 น.	เล่นกลางแจ้ง
11.10-12.00 น.	อาหารกลางวัน
12.00-14.00 น.	นอน
14.00-14.15 น.	รับประทานของว่าง
14.45-14.50 น.	เกมการศึกษา
	(14.45-14.50 น. เก็บของเข้าที่)
14.50-15.00 น.	เตรียมตัวกลับบ้าน

2. การส่งเสริมทางด้านโภชนาการ

2.1 เด็กที่ศูนย์จะได้รับการเลี้ยงอาหารกลางวันหนึ่งมื้อ อาหารว่าง
เช้าและบ่าย

2.2 เด็กที่พบว่าเป็นโรคขาดอาหาร ทางศูนย์จะปรึกษากับผู้ปกครอง
ให้ค่อยเอาใจใส่เด็กให้มากขึ้น และบางครั้งจะบริการให้อาหารเสริม เช่น แจกนมผง
ที่ศูนย์ทำเรื่องขอจากหน่วยงาน หรือมูลนิธิอื่น ๆ ไปให้เด็กที่บ้านเป็นระยะ ๆ นอกจากนี้
หากศูนย์พบว่า มีเด็กอ่อนหรือเด็ก 0-2 ขวบ ในชุมชน เป็นโรคขาดอาหาร ก็จะทำให้มา
รับบริการเป็นอาหารเสริมและนม อาทิตย์ละ 2 ครั้ง สำหรับเด็กที่เป็นโรคขาดอาหาร
ร้ายแรง ศูนย์จะแนะนำให้ผู้ปกครองพาไปรับคำแนะนำและรับการรักษา ที่ศูนย์บริการ
สาธารณสุขของสำนักงานมัย หรือที่มูลนิธิเด็ก หรือโรงพยาบาลอื่น ๆ

2.3 ปักอุปนิสัยในการบริโภคของเด็ก ให้รู้จักระวังเศษอาหาร
การเคี้ยว การใช้ช้อนส้อม และมารยาทในการรับประทานอาหาร เป็นต้น

3. การตรวจสุขภาพอนามัย

3.1 เด็กจะต้องได้รับ การบันทึกลงระเบียบประวัติ ซึ่งนำหนัก
วัดส่วนสูง ตรวจสุขภาพเบื้องต้น ตั้งแต่แรกเริ่มเข้าทุกคน จากนั้นทำการชั่งน้ำหนัก
วัดส่วนสูง ตรวจสุขภาพ เพื่อพัฒนาการของเด็กเป็นระยะทุก ๆ 3 เดือน

3.2 มีการตรวจสุขภาพ ความสะอาดของร่างกาย เล็บ ผม เสื้อผ้า เป็นประจำทุกวัน

3.3 พยายามจากศูนย์บริการสาธารณสุข สำนักอนามัย จะทำการ ให้ความรู้แก่เด็ก เช่น ปลูกฝี ฉีดวัคซีน ป้องกันโรค คอตีบ โปлио ไอกรน บาดทะยัก อหิวาตกโรค คอเด็กทุกคนในศูนย์ ตามระยะเวลา นอกจากนี้ยังมีการตรวจสุขภาพ หู ตา คอ จมูก ปากและฟัน เมื่อพบมีอาการผิดปกติ ก็จะนำส่งไปรักษาที่ศูนย์บริการ สาธารณสุขหรือโรงพยาบาลของรัฐ

3.4 เด็กที่มีปัญหาทางจิต ทางศูนย์จะแนะนำให้ผู้ปกครองพาเด็กไป พบและปรึกษากับเจ้าหน้าที่สังคมสงเคราะห์ทางจิตประจำศูนย์บริการสาธารณสุขของ สำนักอนามัย เพื่อทำการป้องกันและแก้ไข

4. บริการทางบ้านอื่น ๆ

4.1 บริการให้ยืมสถานที่ของศูนย์สำหรับนักสังคมสงเคราะห์ทางจิต พยายามจากสำนักอนามัยหรือเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่น ๆ มาให้ความรู้ทางด้าน ปัญหาทางจิต การเลี้ยงดูเด็ก สาธารณสุข ในชุมชน ฯลฯ นอกจากนี้ยังบริการ สถานที่สำหรับเป็นที่ฝึกอาชีพเป็นครั้งคราวจากสำนักการศึกษาและสำนักสวัสดิการ สังคม

4.2 ให้บริการสังคมสงเคราะห์ โดยทางศูนย์พิจารณาครอบครัวที่มี ปัญหาเกี่ยวกับความยากจน อาชีพ หรือขาดแคลนเครื่องนุ่งห่ม แล้วเสนอเรื่องขอ ความช่วยเหลือจากสำนักสวัสดิการสังคมหรือ กรมประชาสงเคราะห์เป็นกรณี เฉพาะรายไป ทั้งนี้เพื่อหาทางแก้ไข ปัญหาที่อาจสืบเนื่องมาถึงตัวเด็ก

4.3 ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองมาร่วมปรึกษาหารือ เกี่ยวกับ สุขภาพอนามัยการเลี้ยงดู และปัญหาของเด็ก ตลอดจนการร่วมมือประสิทธิ์ของเล่น สร้างเครื่องเล่นสนามสำหรับเด็ก ซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ บางครั้งอาจจะขอผู้ปกครอง ผลิตเปลี่ยนกันมาช่วยดูแลเด็ก

4.4 ศูนย์เขียนโครงการประกาศขอความช่วยเหลือจากบุคคลที่ ประสงค์จะอุปการะเด็กให้ส่งเงินมาช่วยเด็กที่มีปัญหาเป็นรายบุคคล เดือนละ 100 บาท หรือ 200 บาท เป็นระยะเวลา 1 ปี หรือ 2 ปี โดยทางศูนย์จะส่ง

ประวัติและรายงานความก้าวหน้าของเด็กให้แก่อุปการะทราบเป็นระยะ ๆ นอกจากนี้ ศูนย์ยังขอรับบริจาคและขอความช่วยเหลือจากมูลนิธิและหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในและนอกประเทศ เช่น The Nordic Children Fund ประเทศนอร์เวย์ สำนักงานยูนิเซฟแห่งประเทศไทย มูลนิธิสงเคราะห์เด็กยากจน ซี ซี เอฟ ประเทศไทย ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาบุคคล สมาคม Y.W.C.A. สมาคม Y.M.C.A. มูลนิธิคองกรีทีป มูลนิธิเด็ก สภาสตรีแห่งชาติ ฯลฯ หรืออาจจะขอความร่วมมือจากวิทยาลัยครูสวนกุหลาบสงวนสิทธิมาฝึกสอนในศูนย์บริการาเป็นต้น สำหรับความร่วมมือจากหน่วยงานของกรุงเทพมหานคร ก็จะเป็นบริการทางคานสาธารณสุข จากศูนย์บริการสาธารณสุขสำนักอนามัยบริการทางสวัสดิการทางสังคมและจัดระเบียบชุมชน เช่นท่าทางเท้าจากสำนักสวัสดิการสังคม บริการคานชุกทอ ทอทอประปา ศูนย์นำระบายน้ำ จากสำนักโยธา และสำนักการระบายน้ำ เป็นต้น

งบประมาณ (ปี 2527 - 2529)

รายการ	2527	2528	2529
งบประมาณที่สำนักการศึกษามอบให้แก่อุปการะ	42,117.50	17,309	12,276

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

งบประมาณปี 2527

รายการ	ราคา ชิ้นละ	จำนวน	จำนวน เงิน	รวม	หมายเหตุ
1. หมวดค่าใช้สอย					
1.1 ค่าใช้จ่ายและค่าจ้าง ในการซ่อมแซมอุปกรณ์ และกักแปลงสถานที่			5,000		โดยประมาณ
1.2 ค่ากักตั้งประปา ท่อท่อ และกักตั้งมิเตอร์			5,000		โดยประมาณ
1.3 ค่าเดินสายไฟฟ้า บางส่วน			500		โดยประมาณ
1.4 ค่าอาหารกลางวันและ ค่าแกส	-	-	-		ยกไปไว้ในงบ รายจ่ายของศูนย์
1.5 ค่าเบี้ยเลี้ยง ส่ง หัวหน้าศูนย์และพี่เลี้ยง ไปอบรมและฝึกงาน 3 คน คนละ 40 บาท ต่อวัน รวม 30 วัน			3,600		
				14,100	
2. หมวดค่าวัสดุ					
2.1 เครื่องเล่นภายใน					
2.1.1 บล็อกไม้ใน กล่อง	ชุดละ 143	2	286		
2.1.2 แทนไม้คอนคอก	81	3	243		
2.2 เครื่องเล่นภายนอก					
2.2.1 ชิงช้า	500	1	500		โดยประมาณ
2.2.2 กระดานลื่น	800	1	800		"
2.2.3 บารสำหรับป็น	600	1	600		"

รายการ	ราคา ชั้นละ	จำนวน	จำนวน เงิน	รวม	หมายเหตุ
2.3 เครื่องเขียนและอุปกรณ์ ในการจัดกิจกรรม					
2.3.1 สีเขียน	กล่องละ 2.50	1,200	3,000		ราคาอื่น ๆ ที่ ใกล้เคียง 3 บาท 3.50 บาท, 4.50 บาท, 7 บาท 10 บาท
2.3.2 กระดาษขาว	2	155	310		
2.3.3 กระดาษสี	4.50	155	697.50		
2.3.4 ชอล์กสี	5.25	6	31.50		
2.3.5 ชอล์กสี	9.25	6	55.50		
2.3.6 กินสอ	โหลละ 26	10	260		
2.3.7 แปรงลบ กระดาน	4.50	4	18		
2.3.8 แผนภาพต่างๆ พืช, สัตว์ ฯลฯ	1.50	30	45		
2.3.9 กระจับปกระจับ	-	-	-		ของเดิมมีอยู่แล้ว
2.4 คุกกี้ และยา			500		เฉพาะยา, คุกกี้แล้ว
2.5 เครื่องใช้สำหรับเด็ก และงานครัว					
2.5.1 แก้วน้ำ	7	6	42		ราคาอื่น ๆ 4.50, 8, 8.50 บาท
2.5.2 แก้วพลาสติก	โหลละ 14.50	8	116		

รายการ	ราคา ชิ้นละ	จำนวน	จำนวน เงิน	รวม	หมายเหตุ
2.5.3 กะทะ	84	2	168		ราคาอื่นๆ 100, 50, 45
2.5.4 หม้อ	115	4	460		ราคาอื่นๆ 94
2.5.5 ท็อป	13	2	26		ราคาอื่นๆ 11
2.5.6 ตะหลิว	16.50	2	33		ราคาอื่นๆ 24, 33, 40
2.5.7 ถาดหลุม	41	80	3,280		ราคาอื่นๆ 50, 53
2.5.8 ขอนหอม	17.50	80	1,400		ราคาอื่นๆ 7, 20, 7.50, 8.50
2.5.9 ชั้นน้ำพลาสติก	14	2	28		ราคาอื่นๆ 10.50
2.5.10 ถังน้ำ	51	2	102		ราคาอื่นๆ 28
2.5.11 กระดาษ อาลูมิเนียม	84	3	252		ราคาอื่นๆ 43
2.5.12 เชียง	50	2	100		ราคาอื่นๆ 45.50, 44
2.5.13 ครก	236	1	236		ราคาอื่นๆ 150, 276, 311
2.5.14 ตะแกรงบั้ง	24	1	24		ราคาอื่นๆ 13, 32
2.5.15 กระชอน	66	1	66		ราคาอื่นๆ 23
2.5.16 กระຈາ	16	2	32		ราคาอื่นๆ 15
2.5.17 มีดทำครัว	33	2	66		ราคาอื่นๆ 52, 89
2.5.18 มีดปลอกผลไม้	10	2	20		ราคาอื่นๆ 8
2.5.19 เสื่อ	35	40	1,400		

รายการ	ราคา ชั้นละ	จำนวน	จำนวน เงิน	รวม	หมายเหตุ
2.5.20 ฟองน้ำ สำหรับ ทำหมอน		86	450		มี 43 ชั้นตัดแบ่งครึ่ง
2.5.21 ผ้าสำหรับทำ ปลอกหมอน	เมตรละ 27	30	810		ผ้าฝ้ายหนักกว้าง 24" (หมอนและปลอก หมอนหากใหญ่ปลอกครอง ทำเอง เด็กจะจำได้)
				16,457.50	
3. หมวดการตกแต่ง					
3.1 โตะและมานั่ง	-	39 ชุด	-		ของเดิมมีอยู่แล้ว
3.2 โตะครู	-	7 ชุด	-		"
3.3 กระดานคำติดฝาผนัง	-	5	-		"
3.4 กระดานคำมีขาตั้ง	-	2	-		"
3.5 ตู้สำหรับใส่ของใช้และ เครื่องเล่นเด็ก	-	1	-		ของเดิมมีอยู่แล้ว
3.6 ตู้เหล็กเก็บเอกสาร	-	2	-		"
3.7 ชั้นวางหนังสือ	-	1	-		"
3.8 เครื่องแป-วิทยุ	2,200	1	2,200		
3.9 คลับเปนิทาน	38	5	190		
3.10 คลับเปนิกิจกรรม เจ้าจิ้งหะ(ไทย)	40	2	80		
3.11 คลับเปนิกิจกรรม เจ้าจิ้งหะ(สากล)	60	2	120		

รายการ	ราคา ชั้นละ	จำนวน	จำนวน เงิน	รวม	หมายเหตุ
3.12 พัดลมตั้ง	1,500	2	3,000		ราคาอื่นๆ 1,300
3.13 พัดลมแขวน	1,500	2	3,000		ราคาอื่นๆ 500, 900(ของเดิมมี 1 แต่ชำรุด)
3.14 ตู้เลอว์(มี 2 กอก)	485	2	970		ราคาอื่นๆ 437, 619, 656
3.15 เตาแก๊สและถัง	2,000	1	2,000		
				11,560	
4. หมวดเงินเดือนและค่าจ้าง	-	-	-		ยกไปไว้ในงบ รายจ่ายของศูนย์
				-	
5. หมวดค่าตอบแทน	-	-	-		
				-	
รวม				42,117.50	

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

งบประมาณ ปี 2528-2529

รายการ	2528		2529		หมายเหตุ
	จำนวนเงิน	รวม	จำนวนเงิน	รวม	
1. หมวดค่าโง่สอย					
1.1 ค่าโง่จ่ายและ ค่าจ้างในการซ่อม แซมอุปกรณ์และ กักแปลงสถานที่	2,000		3,000		
1.2 ค่าอาหารกลางวัน และค่าแกส	-		-		
1.3 ค่าพาหนะเดินทาง และค่าโง่จ่ายใน การพาเด็กไป ทัศนศึกษา	1,500		1,500		รถอาจขอยืมจาก สำนักงานการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นๆ
		3,500		4,500	
2. หมวดค่าวัสดุ					
2.1 เครื่องเล่นภายใน					
2.1.1 บล็อกไม้ ทอเป็น รูปภาพ	80		80		
2.1.2 ภาพตัดต่อ	60		60		
2.2 เครื่องเขียนและ อุปกรณ์ในการจัด กิจกรรม					

รายการ	2528		2529		หมายเหตุ
	จำนวนเงิน	รวม	จำนวนเงิน	รวม	
2.3.1 สีเทียน	4,500		4,500		
2.3.2 กระดาษขาว	466		466		
2.3.3 กระดาษสี	1,048.50		1,048.50		
2.3.4 ซอกลขาว	42.75		42.75		
2.3.5 ซอกลสี	83.25		83.25		
2.3.6 คินสอ	390		390		
2.3.7 แฟรงค					
กระตาน	18		18		
2.3.8 แผนภาพ					
ทาง ๑พีช					
สีคว่ำลา	22.50		22.50		
2.3 ๗	300		300		
2.4 เครื่องใช้สำหรับ					
เด็กและงานครัว					
2.4.1 แก้วน้ำ	42		42		
2.4.2 แก้ว					
พลาสติก	58		29		
2.4.3 ถาดกลม	1,640		-		
2.4.4 ซอนซ่อม	700		-		
2.4.5 ขันน้ำ					
พลาสติก	28		28		
2.4.6 เสื่อ	700		350		
2.4.7 ฟองน้ำ					
สำหรับ					
ทำหมอน	225		113		

รายการ	2528		2529		หมายเหตุ
	จำนวนเงิน	รวม	จำนวนเงิน	รวม	
2.48 ผ้าสำหรับ ทำปลอก หมอน	405		203		
		10,809		7,776	
3. หมวดค่าครุภัณฑ์					
3.1 พัดลมตั้ง	1,500		-		
3.2 พัดลมแขวน	1,500		-		
		3,000		-	
4. หมวดเงินเคียนและ คางจาง	-		-		
		-		-	
5. หมวดค่าตอบแทน	-		-		
		-		-	
รวม		17,309		12,276	

รายรับรายจ่ายของศูนย์

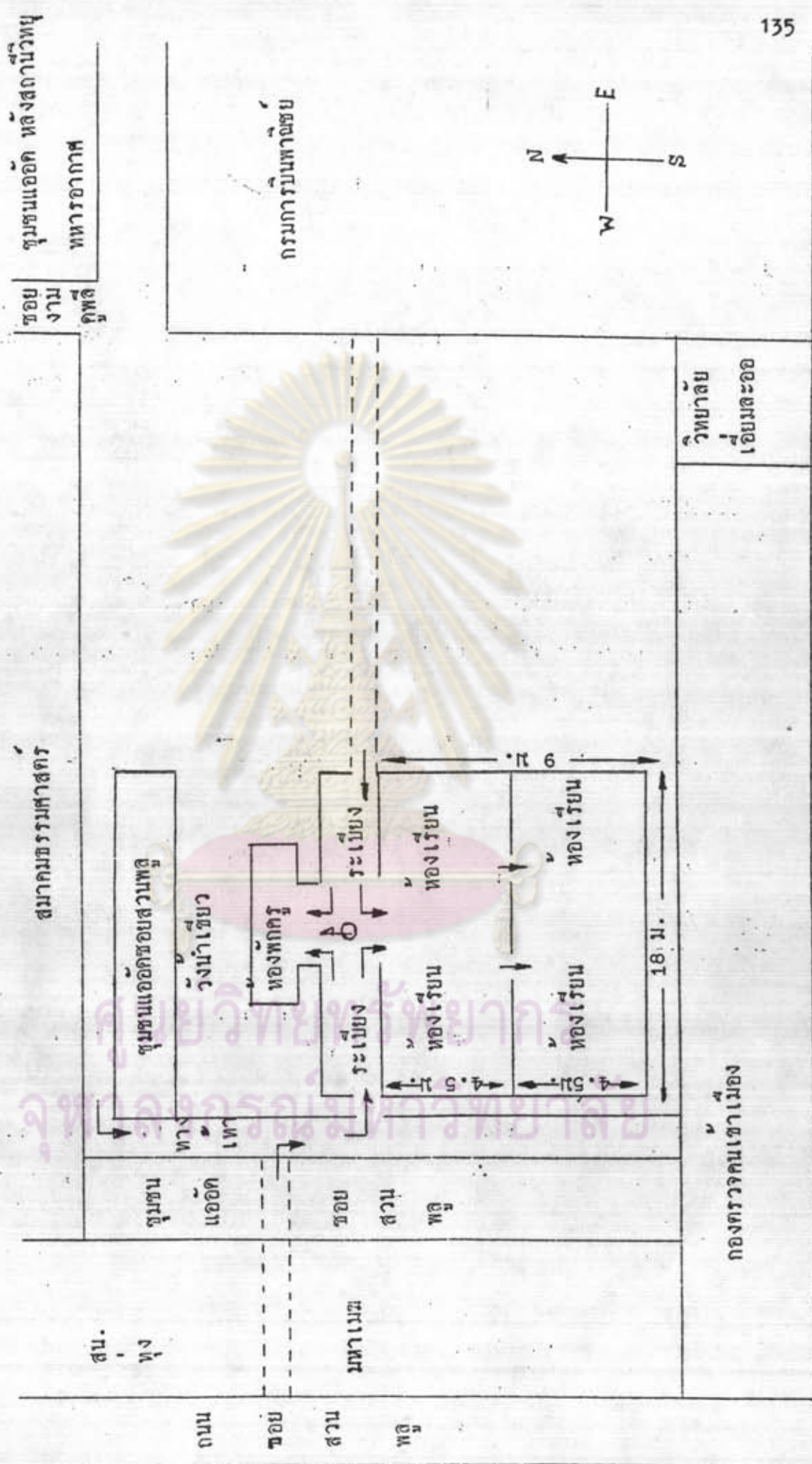
รายรับของศูนย์ ปี 2527-2529

รายการ	2527	2528	2529	หมายเหตุ
1. เงินเก็บจากผู้ปกครองวันละ 5 บาทต่อเด็ก 1 คนรวม 220 วัน	88,000	132,000	132,000	
2. เงินบริจาค	-	-	-	
รวม	88,000	132,000	132,000	

รายจ่ายของศูนย์ ปี 2527-2529 (เฉพาะค่าอาหาร แก๊สและเงินเดือน)

รายการ	2527	2528	2529	หมายเหตุ
1. ค่าอาหารกลางวัน หั้วละ 3 บาทต่อคน ปีละ 220 วัน	52,800	79,200	79,200	
2. ค่าแก๊ส 220 วัน	750	1,050	1,050	
3. ค่าเงินเดือนหัวหน้าศูนย์ 1 คน วุฒิปริญญาตรี(อนุปริญญา) (2,765 บาท)	33,180	33,180	33,180	
4. ค่าเงินเดือนพี่เลี้ยงเด็ก วุฒิม.ศ.3 (1,255 บาท) 4 คน	60,240	60,240	60,240	หากหัวหน้าศูนย์เป็น เจ้าหน้าที่ของสำนัก การศึกษามาหรือมาจาก คณะกรรมการศูนย์จะ ไม่มีสิทธิรับเงินเดือน จากศูนย์
5. ค่าเงินเดือนคนครัว 1 คน (1,255 บาท)	15,060	15,060	15,060	ถ้าใช้วิธีเสียค่าจ้าง เนาทำอาหารกลางวัน วันละ 50 บาท ปีละ 220 วัน จะตกปีละ 11,000 บาท
รวม	162,030	188,280	188,280	

แผนผังโรงเรียนสงเคราะห์ที่เคอานที่ชุมชนแออัดซอยสวนพลู

ชุมชนแออัด หลังสถานีวิทยุ
ทหารอากาศ

ซอยสวนพลู

สมาคมธรรมศาสตร์

ถนนพหลโยธิน

ถนน

ซอยสวนพลู

ทางเข้า

ทางออก

โรงพักครู

กระบะเบี่ยง

กระบะเบี่ยง

ห้องเรียน

ห้องเรียน

ห้องเรียน

ห้องเรียน

ห้องเรียน

ห้องเรียน

ห้องเรียน

ห้องเรียน

ห้องเรียน

ห้องเรียน

ห้องเรียน

ห้องเรียน

ห้องเรียน

ห้องเรียน

ห้องเรียน

วิทยาลัย
เจมิตะอ

กองตรวจคนเข้าเมือง

อาคารสถานที่

ที่ตั้ง โรงเรียนสงเคราะห์เด็กอ่อนที่ชอยสวนพลู ตั้งอยู่ในชุมชนแออัด ชอยสวนพลู
ทิศเหนือ ติดกับสมาคมธรรมศาสตร์ ทิศตะวันออกติดกรมการบันพณิชย์ ทิศใต้
ติดหลังกองตรวจคนเข้าเมือง และทิศตะวันตก ติดกับสถานีตำรวจนครบาล
ทุ่งมหาเมฆ

การเดินทาง

มีทางเข้า 3 ทาง คือ

1. ทางถนนพระราม 4 เข้าซอยงามดูพลี (มีรถจักรยานยนต์รับจ้าง) จนถึง
กรมการบันพณิชย์ เดินเข้าไปทางข้างกำแพงสมาคมธรรมศาสตร์ประมาณ
250 เมตร
2. ทางถนนชอยสวนพลู ท่องเดินไปหลังสน. ทุ่งมหาเมฆ ประมาณ 200 เมตร
รถเมล์ที่ผ่านสาย 22, 62, 67
3. เป็นทางเดินส่วนบุคคลผ่านเข้าไปในกรมการบันพณิชย์

หลักเกณฑ์ในครัวรับเด็ก

1. รับเด็กอายุระหว่าง 2½ - 6 ปี โดยคำนึงถึงเด็กที่ขาดอาหาร เด็กที่มีปัญหา
ความยากจนของครอบครัว และเด็กปรกติที่มีอายุสูงกว่าแต่ไม่เกิน 6 ปี ตามลำดับ
2. ผู้ปกครองเด็กจะกองเสียค่าบำรุงคนละ 5 บาท ต่อวัน
3. ผู้ปกครองต้องมาส่งเด็กเวลา 08.30 น. และรับกลับเวลา 16.00 น.
4. ผู้ปกครองเด็กจะกองแจ้งที่อยู่อาศัย ที่ทำงาน และอาชีพ เพื่อสะดวกในการ
แจ้งเหตุจำเป็น
5. รับเด็กในชุมชนแออัด ชอยสวนพลู เป็นอันดับแรก หากยังสามารถรับได้อีก
ก็จะขยายรับเพิ่มเด็กที่อยู่ในชุมชนแออัดใกล้เคียง
6. จำนวนเด็กที่รับไม่จำกัด จำนวนบุคลากรและขนาดพื้นที่ของศูนย์ขึ้นอยู่กับ
จำนวนเด็ก หากจำนวนเด็กเพิ่ม บุคลากรและขนาดของพื้นที่กองเพิ่มตาม

7. เด็กที่เข้ารับบริการจากศูนย์ ต้องผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากคณะกรรมการชุมชน

การติดตามและประเมินผล

ประเมินผลความก้าวหน้าของศูนย์ การปฏิบัติงานของบุคลากร การเงิน พัฒนาการของเด็กทุก ๆ 3 เดือน เพื่อหาทางปรับปรุง และเสนอรายงานประเมินผล ต่อสำนักการศึกษาและ เขต

วิธีการประเมินผล

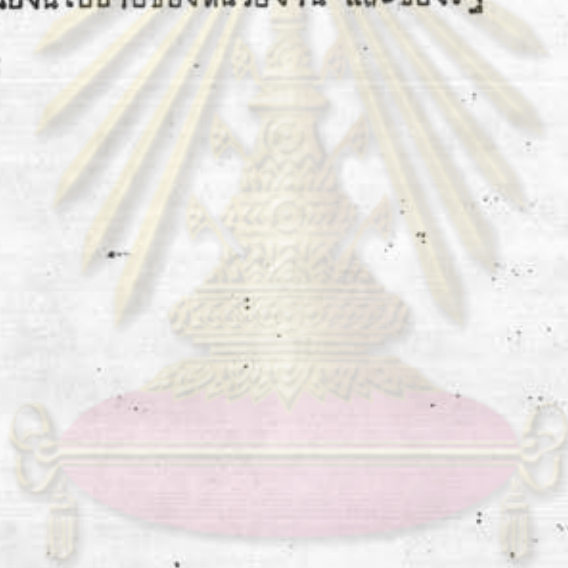
1. จากการตรวจสอบสุขภาพเด็กประจำวัน
2. จากรายงานประจำเดือน
3. ไขแบบสอบถามผู้ปกครอง
4. สังเกต สัมภาษณ์ พี่เลี้ยง คนครัว เด็ก
5. สังเกต กิจกรรมและการบริการที่จัดสำหรับเด็ก
6. จากรายงานและบัญชีรายรับรายจ่ายของศูนย์

ประโยชน์

1. เด็กได้รับการส่งเสริมให้มีความพร้อมทุก ๆ ด้าน
2. เด็กได้รับการอบรม แก้ไข ปลูกฝังและส่งเสริมให้พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา
3. เด็กได้รับการปลูกฝังทางด้านจริยธรรมและวัฒนธรรมที่ดี
4. เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างถูกต้องดีวิชา
5. ลดปัญหาโภชนาการของเด็กในชุมชน
6. ลดปัญหาทางด้านสาธารณสุข และยังเป็นการป้องกันรักษาสุขภาพของเด็ก
7. เด็กมีความพร้อมที่จะเรียนในการศึกษาภาคบังคับ
8. ทำให้เด็กเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าซึ่งจะเป็นพลังของชาติได้ในอนาคต
9. ผู้ปกครองได้รับการแบ่งเบาภาระในการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลาน
10. เป็นตัวอย่างในการดูแล และจัดทำบริการสำหรับเด็ก

11. ก่อให้เกิดความร่วมมือ และการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร ร่วมกับชุมชน
12. คนในชุมชนได้มีโอกาสทำประโยชน์ช่วยเหลือชุมชนของตนเอง
13. ทำให้เกิดศรัทธาในจิตใจ และความสามัคคีในชุมชน
14. ช่วยแก้ปัญหาและพัฒนาชุมชนให้อยู่ในสภาพที่ดีขึ้น
15. สามารถใช้ทรัพยากรด้านบุคลากร และอาคารสถานที่ที่มีอยู่ได้อย่างเต็มที่
16. สนองนโยบายของหน่วยงาน และของรัฐ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อภิปรายสรุป

1. รูปแบบโครงการการจัดบริการสำหรับเด็กปฐมวัยในชุมชนแออัด ชอยสวนพลู กรุงเทพมหานคร ที่ผู้วิจัยเสนอมานี้จากผลการวิจัยพบว่า ตัวอย่างประชากรส่วนใหญ่เห็นด้วยกับรูปแบบ โครงการการจัดบริการสำหรับเด็กปฐมวัยฉบับนี้จึง เป็นโครงการที่สำนักงานศึกษา กรุงเทพมหานคร สามารถนำไปใช้ในการวางแผนได้ทันที เนื่องจากปัญหาของเด็กเป็นเรื่องที่ไม่ควรจะรีรอ และสำนักงาน กง บางสำนักงานของกรุงเทพมหานคร ก็มีโครงการที่จะดำเนินการอยู่แล้ว เพียงแต่ขาดการอนุมัติเท่านั้น
2. ในการดำเนินงานตามโครงการ อาจมีอุปสรรคและปัญหาบางประการ เช่น
  - 2.1 ขาดการร่วมมือประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในการดำเนินการของศูนย์บริการ จะต้องได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ มาก ถ้าหากการประสานงานระหว่างศูนย์บริการกับหน่วยงานต่าง ๆ และชุมชนแออัดไม่ดีพอจะทำให้การดำเนินการไม่ได้รับผลดีเท่าที่ควร
  - 2.2 ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้อง เข้าใจจุดมุ่งหมายไม่ตรงกัน การที่ผู้ปฏิบัติงานและผู้ที่เกี่ยวข้องไม่เข้าใจจุดมุ่งหมายตรงกันอย่างชัดเจน จะทำให้การดำเนินการตามโครงการไม่บรรลุผลตามต้องการ
  - 2.3 ขาดบุคลากร ในการจัดศูนย์บริการจะต้องมีบุคลากรเพียงพอและมีปริมาณจำนวนเด็ก ถ้าหากว่าจำนวนบุคลากรไม่เพียงพอจะทำให้การบริการของศูนย์ขาดคุณภาพ
  - 2.4 ขาดงบประมาณ ในการจัดศูนย์บริการในชุมชนแออัดให้มีประสิทธิภาพ จะต้องมีการบริการให้เปล่าหลายด้าน เช่น บริการอาหารเสริมสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางค่านโภชนาการในศูนย์และในชุมชนที่ยากจน และมีปัญหาครอบครัว บางครั้งในการบริการของศูนย์ ถ้าบุคลากรไม่เพียงพอ อาจต้องจ้างบุคลากรเพิ่มเป็นพิเศษ ถ้าหากว่าหน่วยงานของกรุงเทพมหานคร และรัฐบาล มีงบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ การดำเนินงานจะไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร
  - 2.5 ขาดการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ สิ่งที่เป็นอุปสรรคสำคัญประการหนึ่งในการดำเนินการของศูนย์บริการในชุมชนแออัด คือ ประชาชนในชุมชนไม่ได้รับทราบเรื่องราว และเข้าใจการจัดบริการเท่าที่ควร ดังนั้นแม้ว่าศูนย์จะจัดบริการได้ดีเพียงใดก็ตาม แต่หากขาดการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึง ปัญหาของเด็กกอนวัยเรียนในชุมชนแออัด ก็ยังคงมีอยู่ต่อไป

3. ข้อเสนอแนะ

การจัดการบริการ สำหรับเด็กปฐมวัย ให้เหมาะสมกับชุมชนแออัดใน กรุงเทพมหานคร ตามรูปแบบของโครงการอาจมีปัญหา และอุปสรรคอยู่หลายประการ ดังนั้นในการดำเนินการจึงต้องคำนึง ถึงเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 3.1 กรุงเทพมหานคร โดยสำนักงานการศึกษา จะต้องมีความหมายและภาระสำคัญในการจัดการประสานงาน ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ อย่างจริงจังให้มีประสิทธิภาพ และสม่ำเสมอ
- 3.2 ผู้บริหาร และบุคลากรที่ปฏิบัติงานในศูนย์บริการควรทราบจุดมุ่งหมาย ของการปฏิบัติงานให้ตรงกัน และต้องมีการประสานงาน ระหว่างศูนย์บริการ กับชุมชนเป็นอย่างดี
- 3.3 บุคลากร ในศูนย์บริการอาจมีไม่เพียงพอกับจำนวนเด็กที่เข้ารับบริการ เพื่อให้การบริการของศูนย์มีประสิทธิภาพ ในบางครั้งจะต้องจ้างบุคลากรเพิ่ม และต้องจ่ายค่าตอบแทนด้วย
- 3.4 ควรมีการประเมินผลงานของศูนย์อย่างจริงจัง และสม่ำเสมอ จากคณะกรรมการของศูนย์ และจากเจ้าหน้าที่ของสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร
- 3.5 ศูนย์บริการ และสำนักงานการศึกษา จะต้องจัดการประชาสัมพันธ์ให้ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบอย่างรวดเร็วและสม่ำเสมอ
- 3.6 กรุงเทพมหานคร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรได้ร่วมกันแก้ไข ปัญหา ด้านเศรษฐกิจ ของชุมชนแออัด ความรู้ไปกับการให้บริการของศูนย์

4. ขั้นตอนในการทำงาน

เพื่อให้การนำรูปแบบ โครงการ การจัดการบริการสำหรับเด็กปฐมวัยโครงการนี้ ไปใช้อย่างได้ผลและมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยขอเสนอแนะขั้นตอนการนำไปใช้ดังนี้

- ขั้นที่ 1 สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร พิจารณารูปแบบโครงการ แล้วนำเสนอผู้บริหารกรุงเทพมหานคร เพื่อขออนุมัติการดำเนินงานตามโครงการ

ขั้นที่ 2 เมื่อได้รับอนุมัติโครงการแล้ว สำนักการศึกษา สำนักอนามัย
 สำนักสวัสดิการสังคม และเขต นำรูปแบบโครงการนี้ มาเตรียมการ
 และดำเนินการตามขั้นตอนของโครงการ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการสำรวจรูปแบบของศูนย์เด็กกลางวันในชุมชนแออัดต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร
 ว่ามีลักษณะของรูปแบบเป็นเช่นไร และมีการดำเนินงานเป็นอย่างไรเพราะเป็นที่น่าเป็นห่วง
 ว่าเด็กที่อยู่ในศูนย์เด็กเหล่านั้นจะมีสภาพเป็นเช่นไร หากต้องอยู่ในศูนย์ที่มีรูปแบบและวิธีดำเนิน
 การที่ไม่ถูกต้อง ไม่เป็นมาตรฐาน
2. ควรจะมีการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาโภชนาการของเด็กปฐมวัยในศูนย์เด็กที่อยู่ในชุมชน
 แออัดต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร เพื่อหาทางแก้ไข
3. ควรจะมีการศึกษารูปแบบของศูนย์เด็กเล็กเคลื่อนที่เพื่อนำมาปรับใช้ หรือปรับปรุง
 รูปแบบให้ดียิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย